

Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (1821-1936)

Δ. ΑΝΑΝΕΩΣΗ - ΔΙΧΑΣΜΟΣ (1909-1922)

1. Το κόμμα των Φιλελευθέρων

εκλογές 8 Αυγούστου 1910:

- α. δεν είχε δημιουργηθεί κανένα νέο μεγάλο κόμμα, που να υποστηρίζει τις μεταρρυθμίσεις που προτάθηκαν πριν από τις εκλογές της 8ης Αυγούστου 1910
- β. φορείς των νέων ιδεών υπήρξαν ανεξάρτητοι υποψήφιοι που διεκδικούσαν τις ψήφους των πολιτών, που ήταν δυσαρεστημένοι με τα παλαιά κόμματα, μόνοι ή μαζί με άλλους σε ανεξάρτητα ψηφοδέλτια

ο ρ ι σ μ ό ς

- γ. αυτοί με το γενικό σύνθημα της «ανόρθωσης» ανάλογα με την περιοχή που ήταν υποψήφιοι και τον πληθυσμό στον οποίο απευθύνονταν, εννοούσαν είτε την υλοποίηση των αιτημάτων των συντεχνιών είτε την επίλυση του αγροτικού ζητήματος, με την παροχή γης στους ακτήμονες

- δ. σε εκλογικές περιφέρειες έθεσαν υποψηφιότητα και εμφανίστηκε για πρώτη φορά η σοσιαλδημοκρατική «Κοινωνιολογική Εταιρεία»

Θ α π ρ έ π ε ι ν α α ν α φ ε ρ θ ε ί σ τ ο ν ρ ι σ μ ό τ η ς Κ ο ι ν ω ν ι ο λ ο γ ι κ ή ς Ε τ α ι ρ ε ί α ς

- ε. τα παλαιά κόμματα συμμετείχαν στις εκλογές ως συνασπισμός και κέρδισαν τις περισσότερες έδρες

στ. από τις 362 έδρες εξασφάλισαν:

- παλαιά κόμματα: 211 έδρες
- ανεξάρτητοι των παλαιών κομμάτων: 29 έδρες
- ανεξάρτητοι εκσυγχρονιστές: 112 έδρες

ε κ σ υ γ χ ρ ο ν ι σ τ έ ς - Β ε ν ι ζ έ λ ο ς :

- α. οι εκσυγχρονιστές συσπειρώθηκαν γύρω από το πρόσωπο του Βενιζέλου ο οποίος εξελέγη χωρίς να συμμετέχει στην προεκλογική αναμέτρηση
- β. η πρώτη δημόσια εμφάνιση του Βενιζέλου ως Ελλαδίτη πολιτικού έγινε στις 5 Σεπτεμβρίου 1910 σε ομιλία στην πλατεία Συντάγματος
- γ. ο Βενιζέλος έκανε προγραμματικές δηλώσεις όπου υποστήριζε μετριοπαθείς μεταρρυθμίσεις
- δ. στόχευσε σε εκσυγχρονισμό του πολιτικού συστήματος, με την εξισορρόπηση των συμφερόντων όλων των κοινωνικών συστημάτων

θ έ σ ε ι ς τ ο υ π ρ ο γ ρ ά μ μ α τ ο ς :

- α. κοινωνική γαλήνη
- β. ελάφρυνση των κατωτέρων κοινωνικών στρωμάτων
- γ. εκσυγχρονισμός του κρατικού μηχανισμού (για την αποτελεσματικότερη λειτουργία του)
- δ. στρατιωτικοί εξοπλισμοί (για επίτευξη διεθνών διεκδικήσεων)
- ε. ήθελε την αναθεώρησή του όχι τη ψήφιση νέου
- στ. πολιτειακό ζήτημα δεν έθεσε
- ζ. το κόμμα ιδρύθηκε και τυπικά 22 Αυγούστου 1910, από μέλη της Εθνοσυνέλευσης

π ρ ώ τ η κ υ β έ ρ ν η σ η Β ε ν ι ζ έ λ ο υ :

- α. στις 6 Οκτωβρίου 1910 πήρε εντολή σχηματισμού κυβέρνησης μετά την παραίτηση του Στέφανου Δραγούμη
- β. επειδή αντιμετώπιζε προβλήματα με την εξασφάλιση ψήφου εμπιστοσύνης, σε συνεννόηση με τον βασιλιά Γεώργιο Α' διέλυσε τη Βουλή και προκήρυξε εκλογές

γ. τα παλαιά κόμματα θεώρησαν αντισυνταγματική την κίνηση του βασιλιά και απείχαν από τις εκλογές του Νοεμβρίου 1910

εκλογές Νοεμβρίου 1910:

α. απέχουν τα παλαιά κόμματα

β. οι Φιλελεύθεροι κέρδισαν 307 από τις 362 έδρες

κυβέρνηση Βενιζέλου 1911:

α. ψηφίστηκαν από την Βουλή 53 τροποποιήσεις μη θεμελιωδών διατάξεων του συντάγματος

β. δεν έγιναν ριζικές αλλαγές,

γ. αντίθετα ενισχύθηκε η θέση της μοναρχίας και

δ. επετράπη στον βασιλιά, παρά την συνταγματική απαγόρευση, να συμμετάσχει στην διαδικασία της αναθεώρησης.

σπουδαιότερες τροποποιήσεις:

α. διασφάλιση της διάκρισης των εξουσιών

β. ασυμβίβαστο μεταξύ στρατιωτικής και δημοσιοϋπαλληλικής ιδιότητας - βουλευτικού αξιώματος

γ. μονιμότητα δικαστικών και δημόσιων υπαλλήλων

δ. ψήφισε 337 νόμους (μεταρρυθμίσεις δημόσιου και ιδιωτικού βίου):

- δημόσιοι υπάλληλοι διορίζονται μέσα από δημόσιους διαγωνισμούς
- κανονισμοί εργασίας σε βιοτεχνίες και βιομηχανίες
- διανομή γης στη Θεσσαλία
- αναδιοργάνωση τοπικής αυτοδιοίκησης
- βελτίωση διαδικασίας απονομής της δικαιοσύνης
- αναθεώρηση κανονισμών της Βουλής για να υπάρχει περισσότερος χρόνος για κοινοβουλευτικές συζητήσεις

εκλογές Μαρτίου 1912:

α. ρεύμα υπέρ του βενιζελικού κόμματος

β. εκλογικό αποτέλεσμα: βενιζελικό κόμμα 146 έδρες, λοιπά κόμματα 36 έδρες

γ. η πλειοψηφία ψήφισε το κόμμα των Φιλελευθέρων επειδή οι καινοτομίες του γέμισαν ελπίδες για την επίλυση

δ. σημαντικών κοινωνικών προβλημάτων

δομή βενιζελικού κόμματος:

α. το κόμμα ήταν σε μεγάλο βαθμό προσωποπαγές

β. ο Βενιζέλος είχε ισχυρή θέση στο Κοινοβούλιο και μεγάλο κύρος

γ. ήταν όλα υπό τον έλεγχό του

δ. είχε θέση παρόμοια με αυτή του Τρικούπη στο κόμμα του

ε. οι Σύνδεσμοι Φιλελευθέρων δεν έπαιζαν ιδιαίτερο ρόλο στη διαμόρφωση της πολιτικής του κόμματος και δεν διέφεραν από τοπικές ομάδες φίλων που σχημάτιζαν τα παραδοσιακά κόμματα

στ. το 1912 άρχισε να αναδιοργανώνεται το κόμμα με την ίδρυση Λέσχης Φιλελευθέρων στην Αθήνα και σε άλλες εκλογικές περιφέρειες

ζ. οι Βενιζελικοί είχαν στο νου τους ένα ιδεατό κόμμα, χωρίς τις μικρότητες και τις διχόνοιες του παρελθόντος που όμως δεν ανταποκρίνονταν στην πραγματικότητα

η. η ηγεσία έπρεπε να λάβει υπόψη κοινωνικά και τοπικά συμφέροντα καθώς και αντιπαλότητες ανάμεσα σε στελέχη, όπως γινόταν και στα άλλα κόμματα